

Шта је потребно деци?

Да би помогли деци да у потпуности остваре свој потенцијал, родитељи би требало да им обезбеде следеће:

- ▶ НЕГУ : Родитељи би требало да одговоре на потребу деце за љубављу и сигурношћу
- ▶ СТРУКТУРУ И УСМЕРАВАЊЕ: Ово се односи на постављање и поштовање стандарда прикладног понашања, одређивање шта прикладно понашање значи и пружање доброг примера деци. Деци су потребне границе и усмеравање ради њихове безбедности и развијања сопствених вредности
- ▶ ПРИЗНАВАЊЕ: Деци је важно да буду виђена, саслушана и вреднована као личности. Родитељи треба да покажу заинтересованост за свакодневна искуства деце, да их саслушају и покушају да схвате њихова гледишта
- ▶ ОСПОСОБЉАВАЊЕ: То значи појачати дечји осећај самопоуздања, личне контроле и могућности да утичу на ставове и понашања других

Да би помогли деци у стицању позитивног понашања, родитељи могу:

- ▶ да обезбеде редовну и позитивну пажњу детету у свимзрастима, а то обухвата свест и заинтересованост за односе са вршњацима и успех у школи
- ▶ да помогну деци у схватању потенцијалних последица својих избора
- ▶ да подстичу добро понашање пажњом и похвалама, а да игноришу непожељно или мање битно понашање
- ▶ да се и сами понашају онако како желе да то чине њихова деца, да остваре узајамну комуникацију, уз уважавање и указивање на конструктивно решавање сукоба

Шта је потребно родитељима?

Сваки родитељ жели да буде добра мајка или добар отац свом детету. То је понекад тешко остварити. Родитељство, осим што представља радосно и пријатно искуство, може да буде и стресно. Родитељима је, зато, потребна подршка да превазиђу стрес, да решавају сукобе и контролишу бес.

Многи родитељи распоређују своје време и енергију на различите обавезе, као што је посао, старање о деци, брига о старијим члановима породице. Време проведено с децом веома је драгоцено: оно брзо прође и не враћа се. Позитивно родитељство захтева време које омогућава родитељима и деци да буду заједно. И док је ово посебно значајно у најранијем животном добу детета, не треба да заборавимо да је и тинејџерима потребан сталан и квалитетан контакт са родитељима.

Такође, од кључног значаја је и да родитељи нађу времена за бригу о себи, да воде рачуна о сопственим потребама за присношћу, дружењем и рекреацијом. Родитељима су потребне одговарајуће мере запошљавања и одредбе за бригу о деци, којима би им се омогућило да помире породични и професионални живот.

Родитељи могу много да науче кроз разговоре о сопственим искуствима с другим родитељима, пријатељима и родбином. Такође, могу да користе стручне услуге, као што је едукација о родитељству. На овај начин се непосредно пружа подршка родитељској улози или омогућује пружање услуга као што је психолошка терапија за брачне парове. Тражење помоћи је знак одговорности, а не слабости. Да би могли да буду ефикасни у успостављању правог контакта, подршке и усмеравања, родитељима су потребни ресурси и подршка. Државе треба да се побрину да то буде општепознато и доступн о, како родитељима, тако и стручњацима који раде с децом.

ГРАДИМО ЕВРОПУ ЗА И СА ДЕЦОМ

О Савету Европе

Основан 1949. године, Савет Европе развија заједничке и демократске принципе засноване на Европској конвенцији о људским правима и осталим референтним текстовима о заштити појединаца, посебно деце.

Програм „Градиммо Европу за и са децом“ је успостављен како би се обезбедила и промовисала дечија људска права и заштитила деца од свих врста насиља.

Више о активностима Савета Европе о заштити дечијих права можете погледати на: www.coe.int/children; children@coe.int

Кампању Савета Европе „Руке штите и негују, не кажњавају - Подигнимо руку против физичког кажњавања деце“ у Републици Србији подржавају Савет за права детета Владе Републике Србије и *Save the Children Norway*.

Више о активностима кампање у Републици Србији можете сазнати на веб страницама Канцеларије Савета Европе у Београду www.coe.org.rs, Савета за права детета Владе Републике Србије www.spd.sr.gov.yu и *Save the Children Norway* www.scn-see.ba

Забрана физичког кажњавања деце

кључне тачке

Савет Европе жели континент без физичког кажњавања. Ударање људи је погрешно, а деца су, такође, људи.

Деца имају иста права као и одрасли, а то подразумева поштовање њиховог људског достојанства и физичког интегритета, као и једнаку заштиту пред законом. По међународним и регионалним инструментима за заштиту људских права, 47 земаља - чланица Савета Европе - имају неодложну обавезу по питању људских права, односно да реформишу своје законе и предузму образовне и друге мере како би забранили и елиминисали свако физичко кажњавање деце, укључујући и оно у породици. Да би се деца заштитила од физичког кажњавања, Савет Европе је развио механизме које могу користити владе, парламенти, локалне власти, надлежне институције, сектор цивилног друштва, али и сви они којима је стало до деце.

Шта је физичко кажњавање деце?

Једна од дефиниција физичког кажњавања деце је да је то сваки поступак учињен над дететом, који би се сматрао незаконитим нападом уколико би био усмерен против одрасле особе. Одрасли су веома “надарени” у смишљању речи којима оправдавају своје поступке, односно физичко кажњавање деце - ћушка, плуска, батина....

Комитет Уједињених нација за заштиту права детета (надзорно тело задужено за Конвенцију Уједињених нација о правима детета -УНЦРЦ) дефинише физичко кажњавање као “свако кажњавање при коме се користи физичка сила са намером да се нанесе одређени степен бола или нелагоде, без обзира колико то било благо”. Ово се највише односи на ударање деце руком (‘плуска’, ‘батине’, ‘ћушка’) или помагалом - бичем, штапом, каишем, ципелом, дрвеном кашиком, итд. Међутим, физичко кажњавање такође може да подразумева и шутирање, дрмусање или бацање детета, гребање, штипање, уједање, чупање косе или завртање ушију, приморавање деце да остану у непријатним положајима, наношење опекотина, шурење или присилно гутање (на пример испирање уста сапуном или терање деце да поједу љуте зачине).

Ударање одраслих је напад
Ударање животиња је суровост
Ударање деце је “за њихово добро”

Зашто забранити физичко кажњавање деце?

Постоји пуно ваљаних разлога због којих би требало забранити физичко кажњавање деце. Између осталог, зато што оно:

- ▶ представља повреду права деце, поштовања њиховог физичког интегритета, људског достојанства и једнаке заштите пред законом
- ▶ може озбиљно психички и физички наудити деци
- ▶ учи децу да је насиље прихватљиво и одговарајаћа стратегија за разрешавање сукоба или за усмеравање људи да раде оно што други желе
- ▶ није делотворно као средство дисциплиновања: постоје позитивни начини да се деца науче, коригују или дисциплинују, а који истовремено доприносе и њиховом развоју и изградњи односа заснованог на поверењу и узајамном поштовању
- ▶ коначно, тешко је заштитити децу уколико је физичко кажњавање легитимно, јер то подразумева да су неки облици или нивои насиља над децом прихватљиви.

Како можемо забранити физичко кажњавање деце?

Реформом закона:

- ▶ успостављањем правног оквира који јасно забрањује физичко кажњавање и штити децу од свих облика напада, укључујући и нападе у породичном окружењу
- ▶ настојањем да се закони о кривично кажњивим нападима примене и на нападе на децу
- ▶ доношењем закона о изричитој забрани свих врста физичког кажњавања као и свих других окупних или понижавајућих облика кажњавања деце - углавном кроз грађанско право које би се спроводило у свим аспектима живота детета (у кући, у институцијама, у школи, итд)
- ▶ пружањем савета и упутстава о могућем примењивању ових закона који се, пре свега, односе на заштиту и промовисање људских права деце, посебно заштите повређене деце

Политичким мерама:

- ▶ практичним спровођењем свеобухватних и свестраних система који спречавају насиље и штите децу на различитим нивоима, а то подразумева и физичко кажњавање у породици
- ▶ настојањем да породични судови и други делови законског система буду осетљиви на потребе деце као и потребе њихових породица
- ▶ успостављањем и изградњом сарадње између оних који раде са децом и њихових породица

- ▶ промовисањем позитивних, ненасилних облика одгајања деце, решавањем неспоразума, као и едуковањем будућих родитеља или оних који то већ јесу, старатеља, наставника, па и широке јавности
- ▶ успостављањем могућности да савет и одговарајућа подршка буду на располагању свим родитељима, посебно оним којима одгајање деце представља стрес
- ▶ налажењем начина да деца добију приступ саветодавним установама које ће обезбедити приватност детету, као и подршку за супротстављање насиљу
- ▶ настојањем да деца и млади људи добију прилику да изразе своје мишљење, учествују у планирању и активностима усмереним ка забрани физичког кажњавања
- ▶ надзирањем ефикасности забране физичког кажњавања деце
- ▶ редовним истраживањима о дечијим искуствима са насиљем у породици, у школи и на другим местима. (Ово би, такође, требало да подразаумева и прикаже какав је утицај укидања физичког кажњавања на родитеље и службе које се баве заштитом деце)

Подизањем свести:

- ▶ свеобухватним подизањем свести јавности о забрани свих врста физичког кажњавања и других нехуманих начина опхођења и понижавања деце. Циљна група би требало да буду деца, сви који живе и раде са њима, али и шира јавност
- ▶ целокупним подизањем свести о дечијим људским правима, укључујући и право на поштовање њиховог људског достојанства и физичког интегритета

Шта је позитивно родитељство?

Позитивно родитељство је понашање родитеља, заснивано на најбољим интересима детета: оно обезбеђује васпитање, оспособљавање, признавање и усмеравање - што подразумева постављање граница ради омогућавања пуног развоја детета. Позитивно родитељство темељи се на поштовању људских права деце и стварање ненасилног окружења, у којем родитељи не користе ни једну врсту физичког или психичког кажњавања ради разрешавања сукоба или „подучавања” дисциплини и поштовању

Деца нису власништво својих родитеља